

Den 16. februar 2016

Dragør Kommune

Anmodning til Dragør Kommune om at behandle nærværende forslag fra UNESCO-gruppen med henblik på kommunens stillingtagen til en videre proces nu i maj.

Siden begyndelsen af 2015 har UNESCO-arbejdsgruppen som en privat arbejdsgruppe arbejdet på at bringe Dragør gamle by i betragtning som henholdsvis europæisk og verdens kulturarv. Gruppen består af Hanne Bendtsen, Tom Pedersen, Poul Himmelstrup, Leif Mortensen, Lisbeth Møller, Søren Mentz, Carsten Maass, Henning Sørensen, Peter Jans, Helle Bjorholm, Lone Van Deurs, Niels-Knud Liebgott, Jan Engell og Axel Bendtsen. Undertegnede udgør gruppens sekretariat.

Et foreløbigt resultat af arbejdsgruppens arbejde – i form af udkast til et såkaldt prospekt – blev præsenteret for Børne-, Fritids- og Kulturudvalget den 13. januar 2015.

Det er senere drøftet med Kommunens forvaltning, at vi kommer med denne anmodning om en procesaftale om den videre dialog mellem Dragør Kommune og UNESCO-arbejdsgruppen. Den umiddelbare begrundelse er, at der er et par frister for indsendelse af tilkendegivelser vedr. både Europa Nostra og UNESCO, som ellers ikke kan overholdes.

Den første frist er den 15. oktober 2016, som er Europa Nostra Danmarks frist for indsendelse af forslag til uddeling af priser fra Europa Nostra.

Den anden frist er et forventet tidspunkt for indsendelse af tilkendegivelser over for Slots- og Kulturstyrelsen om at komme i betragtning i forbindelse med en UNESCO-udpegning. Ministeriets procedure ligger endnu ikke fast, men formentlig vil indsendelse skulle ske omkring årsskiftet.

UNESCO-arbejdsgruppen anbefaler, at Dragør stræber efter at opnå anerkendelse fra både Europa Nostra og UNESCO. Det er efter gruppens opfattelse realistisk at opnå, og i begge tilfælde kan UNESCO-arbejdsgruppens prospekt udgøre det tilstrækkelige faglige grundlag.

Medio maj vil UNESCO-arbejdsgruppen kunne have færdiggjort sit prospekt og samtidig udarbejdet et notat, der nærmere redegør for de konsekvenser, som en udpegning fra Europa Nostra og UNESCO kan få. Både prospekt og notat vil foreligge så betids, at materialet kan danne grundlag for Dragør Kommunes beslutning om eventuel støtte til en videre ansøgningsproces.

I alle tilfælde finder UNESCO-arbejdsgruppen det værdifuldt, at det videre arbejde sker i et tæt samarbejde mellem Dragør Kommune og UNESCO-arbejdsgruppen. Det vil være en flot understregning af kommunens, borgernes og foreningernes fælles engagement i bevaringsarbejdet i Dragør.

- Arbejdsgruppens anmoder således om:
At Dragør Kommune behandler arbejdsgruppens forslag om, at gruppens prospekt med en beskrivelse af Dragør som europæisk og verdens kulturarv samt et notat med nærmere redegørelse for mulige konsekvenser af en udpegning af Europa Nostra og UNESCO forelægges i maj måned med henblik på politisk stillingtagen til en evt. videre ansøgningsproces.

UNESCO arbejdsgruppen – Dragør som verdensarv

Arbejdsgruppen er selvfølgelig meget indstillet på at bidrage med yderligere oplysninger, såfremt dette er ønskeligt.

Til yderligere belysning af og baggrund for ovenstående bemærkes følgende:

Prospektet

Prospektet kommer til at indeholde de faglige begrundelser for, at det er relevant at ansøge Europa Nostra, henholdsvis UNESCO om en anerkendelse.

Det geografiske område, der ansøges for, afgrænses af Dragør gamle by og havn. Den nuværende by med sin struktur og arkitektur, med huse, gader, stræder og pladser samt havnen og landskabet omkring byen er formet i sejlskibstiden i 1700- og 1800-tallet, hvor byen – i mere end 150 år – var Danmarks største sejlskibsby, næst efter København – med livlig skibstrafik og handel både internt i Danmark og i hele Østersøområdet og i store dele af resten af verden. Dragør er mirakuløst overlevet som et fortsat velbevaret autentisk men også levende bymiljø tæt ved København. Sammenholdt med andre søfartsbyer i hele Nordeuropa er Dragør unik.

Der er gennem mere end 100 år foregået en solid bevaringsindsats, båret af et stort engagement fra byens indbyggere og en kommunal indsats, der har dannet forbillede både i Danmark og internationalt.

Konsekvenser for Dragør Kommune

Konsekvenserne for Dragør – både de i den fysiske verden og de økonomiske konsekvenser – kommer til at fremgå af det notat, der fremsendes sammen med prospektet.

Hverken en Europa Nostra eller UNESCO anerkendelse vil umuliggøre fremtidig byggeaktivitet i Dragør. Allerede i dag indeholder såvel kommuneplanen som flere lokalplaner – for Dragør gamle by og havn samt områderne umiddelbart uden for den gamle by - bestemmelser, der sikrer, at fremtidigt byggeri i og omkring den gamle by skal ske under hensyn til de bevaringsværdige træk. Hverken Europa Nostra- eller UNESCO-ankendelsen skaber juridisk grundlag for indgriben fra hverken Europa Nostra eller UNESCO. Man kan højst blive frataget sin anerkendelse, hvilket kun er sket få gange. Og det ligger langt fra Dragør Kommunes hidtidige intentioner om at bevare byens værdifulde kulturmiljø, at havne i en sådan situation.

Der er ikke knyttet direkte udgifter til en Europa Nostra og UNESCO anerkendelse. Til forarbejdet i forbindelse med de to seneste UNESCO-udpegninger – Christiansfeld og Jagtlandskaberne i Nordsjælland er der ganske vist medgået temmelig store ressourcer, til indsamling og undersøgelse af det materiale, som ligger til grund for ansøgningerne. Dette er ikke tilfældet i Dragør, hvor det nødvendige undersøgelsesarbejde allerede er udført af den 14 mand store UNESCO-arbejdsgruppe, som består af interesserede, frivillige Dragør borgere, som alle er kyndige, hver på sit felt. Arbejdsgruppen har samtidig haft kontakt med en lang række eksterne fagfolk.

Efter UNESCO-arbejdsgruppens opfattelse vil direkte udgifter til en UNESCO-udpegning bestå i udgifter til færdiggørelsen af ovennævnte prospekt – dvs. en tekst og layoutmæssig bearbejdning af det indsamlede materiale samt oversættelse til engelsk (tidligere anslået til 80.000 Kr.). Et muligt efterfølgende krav om udpegning af en "sitemanager", som med mellemrum indrapporterer til UNESCO om forhold vedr. verdensarven, vil formentlig med fordel kunne varetages af Museum Amager mod en mindre årlig kompensation. Med hensyn til en Europa Nostra pris vil der ikke være særlige udgifter. Selve UNESCOs

UNESCO arbejdsgruppen – Dragør som verdensarv

stillingtagen til udpegning af verdens kulturarv vil naturligt være påvirket af viljen til lokal indsats for at bevare og formidle kulturværdierne. Imidlertid er der ikke bestemte krav til formidlingsindsatsen, f.eks. indretning af besøgscenter eller lignende. Kommunen har således mulighed for selv at bestemme ambitionsniveau.

Forskellen på en Europa Nostra og en UNESCO anerkendelse

UNESCO-ankendelsen – som verdens kulturarv – henregnes som den fornemste kulturanerkendelse i verden. Danmark har indtil for få år siden været noget tilbageholden med at ansøge om en sådan anerkendelse. I Danmark er den først og fremmest givet til enkeltbygninger og monumenter – dog er senest Christiansfeld og Jagtmarkerne i Nordsjælland blevet udpeget. De fleste lande har udpeget flere samlede kulturmiljøer, og efter UNESCO-arbejdsgruppens opfattelse er det relevant og på tide, at Danmark søger Dragør udpeget som et sådant samlet autentisk kulturmiljø. Det er arbejdsgruppens opfattelse – støttet op af kontakter til fagfolk med tæt forbindelse til UNESCO, at det er fuldt realistisk for Dragør at ansøge.

Med hensyn til Europa Nostra-prisen er Europa Nostra en NGO-organisation, der har en mangeårig tradition for – i samarbejde med EU – at uddele en række priser som påskønnelse af en særlig indsats for bevaringen af den kulturelle arv. Danmark har gennem årene modtaget 28 priser, hvor prisen i 2002 til Ærøskøbing må have særlig interesse for Dragør. Efter UNESCO-arbejdsgruppens opfattelse er det mindst lige så relevant at give en sådan pris til Dragør, hvilket besøget fra Europa Nostra Danmark i efteråret vel også bekræftede. Udmærkelse fra Europa Nostra vil ligesom UNESCOs udmærkelse kunne styrke kommunens prestige og tiltrækning fremover.

Niels-Knud Liebgott

Jan Engell

Axel Bendtsen